

לו א מיי פ"ד מהלכות
גיטת הלכה א:
לו ב מיי פ"א מהל'
שכירות הל' ב סמג
עשין פטו טושיע ח"מ ט'
ג סעיף יב:
לח ג מיי שם טושיע שם
סעיף ג:
לח ד ה מיי שם סמג שם
טושיע ח"מ ט' שם
סעיף א:
ב ו מיי פ"ח מהלכות
שאלה ופקדון הל' א:
בא ז מיי פ"ג מהלכות
נזקי ממון הלכה יא
סמג עשין סו טושיע ח"מ
ט' שם סעיף א:

לא אם אמרת בשומר חנם. נראה דקאי אהא דצעי למילף
בשליה המפקיד (ב"מ דף מא: ושם) שליחות יד בשומר שכן
משומר חנם אע"ג דשומר שכן מתחייב קרנא בלא שצוה קסבר
האי תנא כפילא שצוה עדיפא מקרנא בלא שצוה ותימה
להאי תנא מנלן דפרשה ראשונה
נאמרה בשומר חנם ושניה בשומר
שכן אפיון אלא דפרק השואל (שם
דף נד:) לא קיימא לן אלא משום
דקרנא בלא שצוה עדיפא ועוד
קשה דבסמוך גבי ק"ו שאין עליו
תשובה דפריך מה לשומר שכן שכן
משלם תשלומי כפל כו' כלומר ולכן
דין הוא שמתחייב בגניבה ואבידה
אדרבה כיון דחמור הוא ה"ל לומר
שלא יתחייב כדי שמתחייב כפל וי"ל
דהא פשיטא דעדיפא חומר' דקרנא
בלא שצוה מחומר' דכפילא שצוה
דמי יודע שיבא לדי כן ולכן יש
גניבה בשומר שכן שהוא חמור
ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם
דבר פשוט הוא שזה חמור מזה
אבל לעשות פירכא על ק"ו שפיר
פרכינא מכפל אע"פ שהוא חומר' **קטנה**
כטנה כיון שאין בלמד אע"פ שיש
בלמד חומר' אחרת חמורה ממנה
והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא
בלא שצוה עדיף מכפילא שצוה
ס"ל דאפי' פירכא אין לעשות ממנה
מפני שזה קולתו גרמה לו שמתחייב
בכפל וזה חומר' גורמת לו שפטור
מכפל וכה"ג איכא בריש ב"מ (דף
ד. ושם) גבי ר' חייא תורת הומה
לא פריך: **נמצא ש"ש מש"ם**
הש"לומי כפ"ל בטוען טענת לסמים
מוזיין. אבל אי גולן הוא ינחא דטוען
טענת גולן ונמצא שהוא צידו לא
משלם כפל וא"ת אכתי נמצא ש"ש
משלם כפל בטוען טענת גנב צבעלים
ושמא אין שייך כפל בטוען טענת
גנב צבעין זה ואפי' שייך אין לחוש
אי הנמ"ל ולטעמין ולא קאמר:
קסבר האי תנא קרנא בלא
שבועה עדיפא. וא"ת
ורב יוסף דמ"ל לעיל אליבא דההוא
תנא דלסטים מוזיין (ט) הוא גם קוצר
אותו תנא כפילא שצוה עדיף א"כ
מנלן גניבה ואבידה בשואל דמשומר
שכן לא יליף וכן יש להקשות לרבי
יוחנן דאסיקנא לעיל אליבא דקסבר
לסטים מוזיין גנב הוא ובהמפקיד
(ב"מ דף מא:.) מוכח דקסבר כפילא
שצוה עדיפא בשמעמא דשליחות
יד זריכה חסרון וכן סבר התם ר"א
ובמרוצה (לקמן דף עט: ושם) ק"ל כדי
מייטמר מאינשי גנב הוא אע"פ
שבעלים רואין ומסתמא ס"ל הכי בלסטים מוזיין וי"ל דנפקא להו
מוכי ישאל וי"ו מוסף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון
מעליון כדמסקי בפרק השואל (ב"מ דף נה. ושם) ולאותה מסקנא
לא נצטרך ק"ו של ברייתא זו והא דמיימי ליה התם היינו מקמי
דתיקו ליה מוכי ישאל וילמד תחתון מעליון:
סבריה כו' יהודה דאמר שובר בנושא שבר דמי. משום דהכי
ק"ל כסתם מתני' צפ' בתרא דשבעות (דף מט.)
דקמי נושא שכן והשובר משלמים את הגניבה ואת האבידה ורבי
ירמיה נמי אית ליה הכי בהמפקיד (ב"מ דף לו. ושם) גבי פעמים
ששניהם בחטאת כו' וביצמות בריש פרק אלמנה (ד' סו: ושם) גבי
כהן ששכר פרה מישראל דמסקי דנהי דמתייב בגניבה ובאבידה ובהשואל (ב"מ דף לו.) נמי גבי מר צר חוננא אגר ליה כודיימתא לבי
חזאי ומייבניהו רבא ומסקי דנגנבה: **ואי בעית אימא בדמחריף בו.** לא נ"מ מידי אלא לפי דבריו דצעי לאוקמא כר"י רוצה להשיב
לו ובחאומים (ב"מ ד' פ.) איכא כה"ג ואי בעית אימא כדמחליף רבה צר אביה והתם ימישצ טפי שאומר כן כדי להעמיד התם מתני'
כר"י ושמא אגב שהציאו שם הביאו כאן: **נפלה לגינה** והיוקה משלמת מה שנהנית. [וא] והוא שאינה יכולה לירד דא"כ אפי' נפלה משלמת
מה שהיוקה דתחילתה בפשיעה וסופה בלאונם הוא וסיפא דקמי ירדה אורחא דמילתא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד:
ח

לא אם אמרת כו'. מתניתא היא [ו]לא ידענא היכא תניא]: **כל**
טענותיו. כלומר כל טענות שעל ידי גנב צין מוזיין וצין שאינו
מוזיין דהא שומר חנם פטור בגניבה ואבידה הלכך כשנמצא שקרן
משלם כפל: **אמר בשומר שכן שאינו משלם כפל.** בטענת גנב
שאינו מוזיין אפי' נמצאת צידו דהא
מעיקרא לא הוה פטור נפשיה מקרנא:
אין לי. שהיא שואל חייב: **אלא**
שצורה ומסה. שהן אונס: **פטור**
בו שצורה ומסה. דכתיב ביה ומת
או נשבר או נשבה וכתב צתריה
שצוה ה' תהיה צין שניהם (שמות
כג): **חייב בגניבה ואבידה.** דכתיב
ביה [שם] אס גנב יגנב וגו': **מה לשומר**
שכן כו'. תאמר בשואל שאין צו כפל
לעולם דהא מתייב צאונסין דכתיב
ונשבר או מת וכי נמי טעין לכתבי
מוזיין נטלו הימנו הוה מתייב נפשיה
צקרנא ומי שאינו צל לגנוב את
הקרן לא ישלם כפל: **קסבר האי**
תנא. דונשבר או מת: **קרנא בלא**
שצוה עדיפא מכפילא שצוה.

שואל עדיף שמתחייב שצורה ומתה
בלא שום שצוה שקר משומר שכן
שפטור עליון ואע"פ שיש בשומר
שכן כפל בטוען טענת לסטים מוזיין
אין זה חומר דכפל אינו בשומרין עד
שיצטע לשקר שנגנבה הימנו ואח"כ
צאו עדים בפרק מרוצה (לקמן דף
סג:) הלכך קנסא משום שצוה הוא
דקנסיה רחמנא: **מסייע ליה.**
ללסטים מוזיין גנב הוא: **ואינו**
נשבע. דאי צעינא משתבע דנגנבה
מפטרינא: **לשוכר.** דכיון דשילם
נמצאת הגניבה שלו: **סבריה.** רבנן
דצעו לסייעיה לרבי יוסף מהא ר"י
היא דאמר שוכר כשומר שכן דמי
בהשוכר את הפועלים (ב"מ נג.) ומתייב
בגניבה: **ומדקמי.** אינו נשבע
מכלל דאי צעי אשתדעו דנגנבה
דמפטרי הא מתייב בגניבה אלא ודאי
דקטעין לסטים מוזיין גנבה בחזקה
וקמי דכי נמצא אותו לסטים משלם
כפל: **שוכר כשומר חנם דמי.** ובגנב
שאינו מוזיין הוה פטור נפשיה מעיקרא:
ואי צעית אימא. לעולם ר"י היא
צר אצוה. בהשוכר את הפועלים [שם]:
ר' זירא אמר. לעולם כשומר שכן
דמי ואפי' הכי לא תסייעיה דהאי
דקמי כפל בלסטים שאינו מוזיין
קאמר וקמי רישא אינו נשבע מכלל
דאי צעי פטור נפשיה (ט) צמאי עסקינן
צטוען טענת לסטים מוזיין הלכך
אי צעי אפיטר וכשנמצא הגנב נמצא
שאינו מוזיין וצר כפל הוא: **אמר**

ר. האי דקמי מה שנהנית משלמת שגנבטא קאמר כשצוה
על התצוה שיקעתן צקרנא והפסידם והיא נהנית שלא לקחה
מקרקע: ופרכינן **אצל חללה אפי' מה שנהנית לא משלמת.** צממיה:
לימא רב לעמיה דאמר. גבי הכניס פירותיו לחצר תצויר שלא
צרות צור שגנב את הפרה (לעיל דף מ:.) דקמי חזקה בהם
צממה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלקה צהן שנו
אצל חללה והתריחו פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא
נמי אמר צעל הנהמה צירידתה אנוסה היא שחרי נפלה
ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות:
לא

ר. האי דקמי מה שנהנית משלמת שגנבטא קאמר כשצוה
על התצוה שיקעתן צקרנא והפסידם והיא נהנית שלא לקחה
מקרקע: ופרכינן **אצל חללה אפי' מה שנהנית לא משלמת.** צממיה:
לימא רב לעמיה דאמר. גבי הכניס פירותיו לחצר תצויר שלא
צרות צור שגנב את הפרה (לעיל דף מ:.) דקמי חזקה בהם
צממה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלקה צהן שנו
אצל חללה והתריחו פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא
נמי אמר צעל הנהמה צירידתה אנוסה היא שחרי נפלה
ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות:
לא

ר. האי דקמי מה שנהנית משלמת שגנבטא קאמר כשצוה
על התצוה שיקעתן צקרנא והפסידם והיא נהנית שלא לקחה
מקרקע: ופרכינן **אצל חללה אפי' מה שנהנית לא משלמת.** צממיה:
לימא רב לעמיה דאמר. גבי הכניס פירותיו לחצר תצויר שלא
צרות צור שגנב את הפרה (לעיל דף מ:.) דקמי חזקה בהם
צממה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלקה צהן שנו
אצל חללה והתריחו פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא
נמי אמר צעל הנהמה צירידתה אנוסה היא שחרי נפלה
ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות:
לא

ר. האי דקמי מה שנהנית משלמת שגנבטא קאמר כשצוה
על התצוה שיקעתן צקרנא והפסידם והיא נהנית שלא לקחה
מקרקע: ופרכינן **אצל חללה אפי' מה שנהנית לא משלמת.** צממיה:
לימא רב לעמיה דאמר. גבי הכניס פירותיו לחצר תצויר שלא
צרות צור שגנב את הפרה (לעיל דף מ:.) דקמי חזקה בהם
צממה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלקה צהן שנו
אצל חללה והתריחו פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא
נמי אמר צעל הנהמה צירידתה אנוסה היא שחרי נפלה
ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות:
לא

ר. האי דקמי מה שנהנית משלמת שגנבטא קאמר כשצוה
על התצוה שיקעתן צקרנא והפסידם והיא נהנית שלא לקחה
מקרקע: ופרכינן **אצל חללה אפי' מה שנהנית לא משלמת.** צממיה:
לימא רב לעמיה דאמר. גבי הכניס פירותיו לחצר תצויר שלא
צרות צור שגנב את הפרה (לעיל דף מ:.) דקמי חזקה בהם
צממה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר רב כשהחלקה צהן שנו
אצל חללה והתריחו פטור המכניס דהוה לה שלא תאכל והכא
נמי אמר צעל הנהמה צירידתה אנוסה היא שחרי נפלה
ובאכילתה היה לה שלא תאכל ומה אני יכול לעשות:
לא

(א) ב"מ נה. (ב) ב"מ מא: (ג) ב"מ מא:
(ד) לעיל (ה) ס' ד' (ו) לעיל (ז) (ח) לעיל מה:
ב"מ (ט) לעיל מה: ב"מ (י) לעיל מה: ב"מ:
פ: ג. נה: שבעות מטו:
(א) לעיל מה: (ב) ב"מ א:
שנחבטה. (ח) ד"ה קרנא,
(ט) ז"ל גנב הוא וגם ס"ד
דכפילא כפ"ל רש"ל,
(י) ד"ה ור"י. (כ) ד"ה
שוכר. (ל) ד"ה דמתייב,
(מ) שייך למתייב לעיל נה:
(נ) ז"ל ונתיב.

תורה אור השלם

ו. ובי ישאל איש בעם
רעהו וישבר או מת
קעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב ג

הגהות הב"ח

(א) ב"מ שוכר כשומר חנם
דמי. י"ב אע"ג דרבה
הייב לעיל דמורה צעלי
חייס אף שהוא ש"מ דחייב
בגניבה כיון דלמקטא גנב
כרימא מ"מ היינו דוקא
שנגנבה צאונסו ענין שגנב
כרימא גרמו כו' דכתבו
מו"ל לעיל ע"פ ד"ה
א"ל מדועא ק"ו כ"י ע"ש:
(ב) רש"י ד"ה רבי זירא
וכי פטר נפשיה הבא
צמאי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לא אם אמרת
ובר' ולא ידענא. ע' ברכות
דף כ"ה ע"ב ש"י ד"ה
מאן שמעת וכו':

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה נפלה כו'
והוא כו'. י"ב והלכ"ד
חולק על זה ומכח דאין זה
פשיעה וכי יאחזוה צמנה
כו':

רבינו הגנאל

וקיימא לן בהא דהלכתא
כרב יוסף דאקשו עליה
ופרכיננהו. ואשכחן נמי
בפרק אין בין המודר
הגהה מחבירו בענין
ומחיר לו אבידתו, לא
שנו אלא כשנכסי מחזיר
אסורין על בעל אבידה,
אבל אם נכסי בעל אבידה
אסורין על המוצא אבידה
לא יחזירו, דקממו ליה
בפרוטה דרב יוסף, בהאי
הוא דלא מחייב למיתב
ריפתא לעני. ואע"ג
דאמרין הא דרב יוסף לא
שכיחא לא דחורה ואמרו
ליתא לדרב יוסף, מכלל
דמדרו דאיתא, ולא קשור
אלא משום דלא שכיחא.